

Kurzus kódja: BBN-FIL-401.10; FLN-300.28; FL-300.28

Kurzus megnevezése: Morális felelősség az antik filozófiában

Kurzus előadója: Bene László adj.

Kurzus helye és ideje: MUK 4/i, II. 221. Csütörtök 12.00-13.30

Kurzus előfeltétele(i):

A jegyszerzés módja(i): zárthelyi dolgozat

Követelmények: az irodalomjegyzékben szereplő forrásoknak és az előadás anyagának alapos ismerete

Kurzus leírása, tematikája:

Az előadás a morális felelősség problematikájának alakulását vizsgálja Homérosztól a kései antikvitásig. A kérdés tárgyalásához hozzátartozik az archaikus, filozófia előtti emberkép, a probléma megfogalmazása fogalmi előfeltételeinek létrejötte, valamint a fontosabb klasszikus kori, hellénisztikus és császárkori filozófiai teóriák.

1. A homéroszi emberkép; 2-3. A kozmikus rend filozófiai koncepciója és a lélek fogalmának születése; 4. Szókratész etikai pszichológiája Platón korai dialógusaiban; 5. Platón háromsztatú lélekelmélete; 6. Arisztotelész a morális felelősségről (*EN III.*); 7. Arisztotelész indeterminizmusa (Herméneutika c. 9); 8. Epikurosz polémiája a determinisztikus atomizmus ellen; 9. Khrüszipposz kompatibilizmusa; 10. Platonikusok és peripatetikusok a sztoikus determinizmus ellen; 11. Plótinosz: morális felelősség és normatív szabadságfogalom; 12. Szabadság és morális felelősség a későbbi platonizmusban.

Kurzushoz tartozó kötelező irodalom:

Homérosz: Iliász; Odüsszeia. (szemelvények)

Platón: Prótagorasz, Állam IV. és X. könyv

Arisztotelész: Nikomakhoszi etika III. könyv

Pszeudo-Plutarkhosz: A végzetről, In: Steiger Kornél (szerk.): Sztoikus etikai antológia, Bp. 1984.

Bugár István – Lautner Péter: Sors és szabadság. Az emberi autonómia problémája az antik filozófiában a Kr. utáni II. századig, Kairosz, 2006.

Plótinosz: Az Egy akaratáról és szabadságáról (Enn. VI.8). In: Plótinosz: Az Egyről, a szellemről és a lélekről, Európa, 1986.

Kurzushoz tartozó ajánlott irodalom:

Adkins, A. W.: Merit and Responsibility. 1960.

Bobzien, S., *Freedom and Determinism in Stoic Philosophy*, Clarendon Press, Oxford, 1998

Sauvé-Meyer, S. Moral Responsibility: Aristotle and after, in: S. Everson (ed.): *Companions to ancient thought 4: Ethics*, Cambridge UP, 1998, 221-240.

Williams, B.: *Shame and Necessity*. University of California Press, 1993.